

Foreign Policy: Trumpova strategie vůči Íránu je „bez mozku“!

- CZ24 News | 9. ledna 2020

USA: Krátkozraká politika znovu přivedla vládu Donalda Trumpa ke krizi ve vztazích s Íránem: atentát na generála Kásima Sulejmáního by mohl mít za následek vážné ztráty na životech nevinných lidí, a dokonce i válku.

Jak uvedl profesor Harvardské univerzity Stephen Walt ve svém článku pro Foreign Policy, tato chyba je zcela přirozená - Trump a jeho spolupracovníci totiž nemají absolutně žádnou strategickou vizi zahraniční politiky.

Před ukončením prvního týdne roku 2020 se prezidentovi USA Donaldovi Trumpovi **„podařilo vrhnout do další nesmyslné a nebezpečné krize“** ve vztazích s Íránem, když nařídil odstranění velitele íránských islámských revolučních gard Kásima Sulejmáního, napsal Stephen Walt. Podle odborníka je toto fiasko **„téměř nevyhnutelným důsledkem jeho krátkozrakého přístupu na Blízký východ jako celku“**, i dalším důkazem, že Washington v zásadě **„není schopen vytvářet soudržné a účinné strategie“** v naléhavých mezinárodních otázkách.

Tento problém vyvstal v americké vládě ještě před Trumpem, ale jeho „nekompetentnost, impulzivita, neochota naslouchat radám a úžasná schopnost vybrat si pomocníky podružné úrovně“ to jen zhoršuje, zdůraznil Walt. V konečném důsledku může situace vést k dalším ztrátám na životech nevinných lidí a dalšímu poklesu americké autority na světové scéně - nebo dokonce k plnohodnotné válce, varoval autor.

Podle Walta je vražda Sulejmáního chybou, za kterou nese odpovědnost výhradně Trump. Americký prezident poté, co odstoupil od jaderné dohody s Íránem a poté začal uplatňovat strategii „maximálního tlaku“ na Teherán, nedokázal nejen dosáhnout konce íránského jaderného programu, ale ve skutečnosti se zahnal do kouta - když se stalo očividným, že ekonomické sankce USA, kterými trpí obyčejní Íránci, nebudou nutit úřady této země, aby se vzdaly Washingtonu, a nepovedou k pádu režimu, a Trump neměl jinou možnost než zvýšit sázky, vysvětlil profesor. Z tohoto důvodu, poté, co byl zabit americký občan během ostřelování jedné z amerických vojenských základen v Iráku, Trump nařídil, aby letecké údery proti řadě íránských cílů v zemi vedly k úmrtím dvou tuctů Iráčanů - a když v odvetě demonstranti napadli americké velvyslanectví v Iráku, prezident nařídil odstranění Sulejmáního, uvedl.

Abychom pochopili, co se děje z pohledu Teheránu, stačí si představit, jak by Washington reagoval na zabití některého ze společných náčelníků štábu Spojených států nebo šéfa CIA zahraničním protivníkem, poukázal článek. To neznamená, že by Sulejmání měla být obhajován, ale vyvstávají **„strategické otázky“**: **Splnila vražda vysokého představitele jiné země americké národní zájmy a poskytla Američanům klidnější nebo bohatší život? Mezitím odpověď na obě tyto otázky zní „ne“**, je přesvědčen Walt.

Zaprvé, Írán bude téměř nevyhnutelně reagovat na takový krok, jaký by reagovala Amerika na jeho místě, a tato reakce bude navržena tak, aby Washingtonu způsobila maximální hospodářskou a politickou škodu (článek byl napsán ještě před odvetným útokem íránských raket na dvě základny americké armády v Iráku - pozn. red.). **Za druhé**, vražda vyvolá v Íránu nacionalistické nálady a posílí postavení příznivců tvrdé linie, což dále sníží pravděpodobnost změny režimu. **Zatřetí**, zabití Sulejmáního na irácké půdě je porušením irácké suverenity, což pouze zhorší již tak nejistou situaci iráckých orgánů. Začtvrté, Trump dal Íránu ještě silnější motivaci, aby se pokusil získat jaderné

zbraně, a Washington bude nakonec muset buď zahájit plnohodnotnou válku s touto zemí, nebo se vyrovnat se skutečností, že má Teherán atomovou bombu, poukázal autor. A to vše začalo kvůli zemi, která, i když má vážné konflikty s řadou amerických partnerů v regionu, stále nepředstavuje žádné hmatatelné ohrožení americké bezpečnosti a prosperity, zdůraznil expert.

Podle autora v tomto případě vytváří USA nebezpečný precedens - pokud dříve byly vládou organizovaná zabíjení vůdců jiného státu vnímána jako tabu, pak v posledních desetiletích tato norma začala erodovat a kroky Washingtonovy ji konečně mohou ukončit. Ačkoli američtí „jestřábí“ politici by říkali, že odstranění Sulejmáního bylo naprosto přijatelným krokem, sotva dychtí objevit se na něčí „černé listině“ – nemluvě o tom, že bude pro USA obtížnější protestovat proti podobným operacím zahájené jinými zeměmi. Kromě toho eliminace „*padouchů*“ zřídka pomáhá řešit politický problém, který je hlavní příčinou krize: v posledních desetiletích se objevilo mnoho případů, kdy vůdci, kteří ztělesňovali určité výzvy zahraniční politiky, opustili tento svět, a z nějakého důvodu tyto výzvy za nimi nespěchaly. „*Například vůdce KILDR Kim Čong-il nebo irácký prezident Saddám Husajn,*“ připomněl Walt.

Jedním slovem se zdá, že přístup Trumpovy administrativy k Íránu - včetně posledního incidentu - nemá ani vnitřní strategickou logiku, ani jasné cíle, shrnul expert. Trump sám, stejně jako jeho ministr zahraničí Mike Pompeo a ministr obrany Mark Esper, nyní vypadají jako „šachoví hráči, kteří mysleli pouze na jeden tah“, a proto zapomněli, že i jejich soupeř má právo tahu; chovají se k zahraniční politice nikoliv jako k jasnému a realistickému akčnímu programu, kterým se musí řídit velká mocnost, ale jako „*divadlu*“ s odsudky, sankcemi a útoky dronů, ironicky poznamenal Walt.

„Opravdu špatná zpráva“ je však jiná: nedostatek strategické vize ve Washingtonu se v žádném případě neomezuje pouze na vztahy s Íránem a navíc to není jen známkou Trumpovy administrativy. Schopnost USA formulovat jasné a účinné strategie dlouhodobě oslabuje, dodal profesor Walt.